

Інститут педагогіки: сторінками історії

Розпочав діяльність з 1926 року

Інститут педагогіки для мене...

... це вибір мого життя, якому я ніколи не зраджував, в який я все життя вірив і який завжди був і є джерелом мого натхнення.

**О. М. Топузов, доктор педагогічних наук,
член-кореспондент НАПН України**

... це виняткове наукове співтовариство, де панує творча атмосфера, яка сприяє виробленню критичного дослідницького мислення й самореалізації.

Н. П. Дічек, доктор педагогічних наук

... це місце роботи і творчого спілкування з колегами і однодумцями, майданчик, де народжуються і реалізуються цікаві ідеї і проекти, можливість самореалізації та розвитку.

**О. І. Пометун, доктор педагогічних наук,
член-кореспондент НАПН України**

... для мене — це одна з найголовніших в системі педагогічної освіти і науки науково-дослідна установа, в якій працюють творці концепцій розвитку загальної середньої освіти, державних стандартів. Це творча майстерня авторів навчальних програм, підручників, посібників, методик — найавторитетніші серед педагогічної спільноти вчені та науковці-дослідники.

О. М. Онаць, кандидат педагогічних наук

... це — мій вибір, моя життєва дорога, професійний азарт і опора на людей, які підтримали мою віру в себе.

**Н. М. Бібік, доктор педагогічних наук,
дійсний член НАПН України**

... це колектив, завдяки якому я відбулася.

Л. П. Величко, доктор педагогічних наук

... це осердя передової наукової думки, яка йде в авангарді сучасної освіти, це — плідна співпраця з учителями-новаторами, бо «чистої науки» не існує... наука завжди ґрунтується на передовому педагогічному досвіді, її вершини досягаються лише на засадах педагогічної інноватики, що є сучасним кредо вченого.

В. Ф. Паламарчук, доктор педагогічних наук

... для мене це академічна наукова установа, де я навчалася в аспірантурі, це — перші зустрічі з відомими не лише в Україні вченими Миколою Ярмаченком, Анатолієм Сиротенком, Надією Бібік, Михайлом Бурдою і науковим керівником моєї кандидатської дисертації Михайлом Легким, це життєствердне середовище креативного колективу вчених лабораторії управління і наукові школи колективів, це інститут зі своїми традиціями, які примножені крізь десятиліття задля плекання унікальної Дитини ХХІ століття.

Л. М. Калініна, доктор педагогічних наук

УНДІП: зрозуміти дитину

*Охорона дитинства — це перший і
найнагальніший наш заклик, вона му-
сить бути одночасно — і освітою,
і вихованням, і годуванням, і одяганням.*

О. І. ПОПОВ

1926–1941 року

**ОЛЕКСАНДР
ІВАНОВИЧ
ПОПОВ,**

ініціатор
створення УНДіПу,
його перший
директор
(1926–1930)

Факти
історії

У жовтні 1926 р. в Україні (УСРР) почала діяти перша в історії наукова установа, призначенням якої було провадження експериментальних досліджень з педагогіки і психології дитинства. Нею став Український науково-дослідний інститут педагогіки (УНДіП).

✓ «Утворення педагогічних цінностей — ось широ-наукова, науково-дослідча, академічно-наукова робота всякої вищої пед-школи».

О. І. ПОПОВ

19 грудня 1925 р. Управління науковими установами Наркомосу УРСР затвердило проект реорганізації науково-дослідної кафедри педагогіки Харківського інституту народної освіти в Науково-дослідний інститут педагогіки. 2 квітня 1926 р. Державний науково-методологічний комітет Наркомосу УСРР прийняв постанову про створення в республіці єдиного центру наукових досліджень з педагогічних наук — Українського науково-дослідного інституту педагогіки (УНДіП). (Організаційно інститут оформився в жовтні 1926 року на базі науково-дослідної кафедри педагогіки Харківського інституту народної освіти та Харківської дослідної станції Управління соціального виховання Наркомосу УСРР.)

Редакція журналу «Радянська освіта».
Н. Омельченко, О. Попов, О. Парадиський

Уже наприкінці грудня 1926 р. в 11 секціях (відділах) УНДІПу працювало 110 співробітників, у тому числі 17 керівників і дійсних членів інституту, 13 наукових працівників, 49 аспірантів та 31 стажист.

М. М. Миколайович
 Перші роки УНДІПу
 Закінчивши в 1922 році Харківський
 Інститут народної освіти, його випускник
 С. М. Миколайович вступив до складу
 Інституту до вступу своїх кваліфікацій в освіт-
 раційну новозствареного Українського
 науково-дослідного інституту педагогіки
 і педагогічного факультету до вступного екза-
 мену, і вже в 1923 році він працює з дитячою
 літературою, коли підписав згадану статтю
 про перші роки роботи інституту
 Миколайович, 1923 р.

Із спогадів
 М. М. Миронова

МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ МИРОНОВ,

один із перших
 аспірантів Інституту,
 після захисту дисертації
 (1930 р.) очолював
 секцію дитячої літератури.
 В 1980–1995 рр.
 працював старшим
 науковим співробітником
 лабораторії історії
 та теорії педагогіки

Перші співробітники УНДІПу

**ЯКІВ
АНДРІЙОВИЧ
МАМОНТОВ,**
працював в Інституті
з 1926 по 1930 рік,
очолював секцію
історії педагогіки

Факти
історії

Упродовж першого десятиліття роботи УНДІПу і його структура та тематика досліджень, і склад науковців, особливо керівний (змінилося шість директорів) зазнавали постійних трансформацій, що пояснювалося не стільки відсутністю досвіду організації науково-дослідної роботи, скільки посиленням ідеологічного тиску на співробітників з боку влади.

14 березня 1928 р. відбулося розширене засідання секції соціального виховання УНДІПу, на якому були присутні всі співробітники Інституту, а також працівники Наркомосу. На засіданні було заслухано і оговорено доповідь А. С Макаренка про засади діяльності трудової школи ім. О. Горького. Цікаво, але положення доповіді видатного педагога були розкритиковані науковцями за відсутність «чітких ідеологічних класових настанов».

Курси робітників досвідних установ Соцвиху,
що відбулися в м. Харкові

✓ «Нас критикують за відсутність у вихованців класової свідомості і наявність лише емоційності і дисципліни. Характерним для колонії М. Горького є радісний тон життя, бадьорий настрій — це наслідок точного розпорядку дня, чіткої дисципліни, впевненості, що тебе завтра не кинуть напризволяще. Усвідомлення, що належиш до колективу друзів — ось що створює бадьорий настрій»

(З доповіді А. Макаренка на засіданні секції соціального виховання УНДІПу,
14 березня 1928 р.)

15–21 лютого 1931 р. відбулася семиденна дискусійна сесія УНДІПу. Провідних учених УНДІПу гостро критикували за слідування дрібнобуржуазній теорії педоцентризму, біологізацію педагогіки недостатню боротьбу проти відверто «контрреволюційної педагогіки».

Провідних учених (і. Соколянський, О. Попов, О. Залужний, В. Протопопов, М. Волобуїв) і разом з ними рядових співробітників звинувачували у слідуванні дрібнобуржуазній теорії педоцентризму, біологізації педагогіки, ідеалістичному визначенні суті колективу, недостатній боротьбі проти «контрреволюційної педагогіки». З початком 1930-х років розпочалися постійні «чистки» кадрового складу і його репресії.

ОЛЕКСАНДР САМІЙЛОВИЧ ЗАЛУЖНИЙ,

працював в Інституті з 1926 по 1935 рік, очолював секцію колективознавства

ІВАН ПАНАСОВИЧ СОКОЛЯНСЬКИЙ,

працював в інституті з 1926 по 1931 рік, очолював секцію фізичної дефективності

Объявление о приезде
по делу Пасека Тимофея Степановича.
23 сентября 1937 г. ПРИКАЗ по Харьковскому
району Пасека Тимофей Степанович
1902 г. рождения, заведующий учебной частью
средней школы № 10, Харькова.
На основании заявления колхоза, что в 1937 г.
Специальный заведующий по к.р. Национально-
интервенционной организации в колхозе и
его заведующий организацией к.р. Национально-
интервенционной, в связи с выездом из
своей работы в учебную часть средней школы
Харькова, и ввиду того, что организация к.р.
не имеет
в своем Специальном Пасека Тимо-
фея, в к.р. организации специальной Службы
Сам Пасека заведующий к.р. организации
по Харьковскому А.С.

ОБЩЕГО КОМИССАРИАТА ВНУТРЕННИХ ДЕЛ
СОВЕТСКОГО СОЮЗА
О Р Д Е Р № 190
Выдан 15.02.37
Имени Государственной Безопасности УНКВД
на производство
Арест и хранение
Залужный
Александр Самойлович
Штабский пер. 83 к. 15
15.02.37
Секретарь УНКВД Харьковской области
Иванов

ВЫПИСКА
Из соответствующих показаний ПАСЕКИ Тимофея Степановича
от 7.X.1937 года
"... Второй раз я встретился со СТРЕЛ-
НЫМ в половине мая. Я пришел к нему в институт, его
не было. Я подошел и всерьез его изгнал. Он сразу мне
напомнил о желании моем выключиться в работу институт и я
сказал, что хотя институт и будет ликвидирован, но у него
разработаны планы создания организации, об'единяющей ра-
ботников института и школ, работников и что он уже при-
ступил к созданию такой организации.
Тогда я увидел тайно организованную
об'единить и сохранить националистическое ядро, восста-
новить институт, чтобы через них проводить культурно-во-
стание. СТРЕЛНИК тут же
отказался от организации."

Факти історії

У 1930 р. було організовано діяльність Київської філії УНДІПу, а в 1934 р. дирекція Інституту переїхала до Києва у зв'язку з перенесенням сюди столиці з Харкова й переїздом Наркомосу УСРР. Розпочався київський період діяльності Інституту. У Харкові до 1936 р. ще функціонувала наукова установа — Харківський інститут педагогіки, але педолого-рефлексологічні дослідження було згорнуто скрізь.

У 1937–1941 рр. співробітники УНДІПу головну увагу спрямовували на підвищення якості науково-дослідної роботи з педагогіки, психології та окремих методик.

ГРИГОРІЙ СИЛОВИЧ КОСТЮК, працював в Інституті з 1930 по 1945 рік, очолював відділ психології. У 1945 році очолив новостворений Науково-дослідний інститут психології і залишався його директором до 1973 року

✓ «Дитина розвивається як особистість, вростаючи у суспільне середовище, в культуру суспільства, в систему суспільних відносин, а спрямовується цей процес навчанням і вихованням у їх різних формах».

Г. С. КОСТЮК

ЯКІВ БОРИСОВИЧ РЕЗНИК, працював в Інституті з 1935 року, у 1947–1948 роках очолював відділ педагогіки

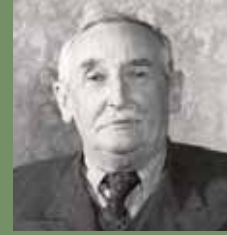

У цей час сформувалися наукові колективи, які підготували низку нових підручників для загальноосвітньої школи та методичних посібників для вчителів. З'явилися й провідні вчені, навколо яких гуртувалася наукова молодь.

«Вивчення школярами кожного нового матеріалу [з математики] має логічно впливати з попереднього і викликати необхідність досліджувати відповідний наступний матеріал»

О. М. АСТРЯБ

Педагогічна
гумка

ОЛЕКСАНДР МАТВІЙОВИЧ АСТРЯБ,

працював в Інституті з 1932 року,
з 1936 по 1956 роки завідував
відділом методики математики

З початком Другої світової війни на українських теренах УНДІП тимчасово припинив діяльність.

УНДІП: допомогти Вчителеві

... перед дидактикою стоїть завдання розробити таку теорію навчання, яка озброїла б педагогічну практику всім необхідним для якнайкращого виконання виховних завдань школи.

С. Х. ЧАВДАРОВ

1943-1991 року

Завдяки звільненню частини України від німецько-фашистської окупації стало можливим поновлення діяльності УНДІПу наприкінці 1943 року. У повоєнний час Інститут педагогіки стає визнаним центром педагогічних досліджень в Україні.

У жовтні 1943 року УНДІП відновив свою діяльність у Харкові. 4 січня 1944 року він знову переїхав до Києва.

**САВА
ХРИСТОФОРОВИЧ
ЧАВДАРОВ,**
директор Інституту
з 1945 по 1956 роки

У 1950-х роках дослідження співробітників Науково-дослідного інституту педагогіки УРСР (саме таку назву він мав з 1955 року і по 1992 рік) спрямовувалися на розроблення навчальних планів і програм для початкової й середньої школи, підручників для середньої школи, педагогічних училищ і ВНЗ, розв'язання питань підвищення якості навчання в школі, підготовки учнів до практичної діяльності.

✓ «У кожної людини в житті було багато наставників, учителів. Але в пам'яті збереглися лише ті, які глибоко знали свій предмет, і, головне, з великою педагогічною майстерністю уміли передавати свої знання».

М. М. ГРИЩЕНКО

✓ «Найістотнішим у підготовці кваліфікованих робітничих кадрів із середньою освітою є забезпечення доцільного профілювання навчального процесу, яке має визначати його мету, зміст і структуру навчальної програми, але не руйнувати її базової частини, орієнтованої на засвоєння учнями навчального предмету на достатньому рівні».

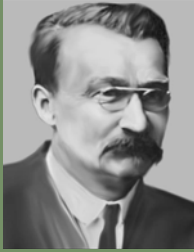
О.С. ДУБИНЧУК

**МИКИТА
МИНОВИЧ
ГРИЩЕНКО,**
директор Інституту
з 1956 по 1957 роки

**ОЛЕНА
СТЕПАНІВНА
ДУБИНЧУК,**
працювала в Інституті
з 1954 по 1992 рік

**ДАДЕНКОВ
МИКОЛА
ФЕДОРОВИЧ**

працював в Інституті
з 1938 по 1955 роки,
завідував відділом
історії педагогіки

Важливою подією ранніх повоєнних років було видання (1947 р.) першого україномовного підручника для педагогічних вишів «Історія педагогіки» професора М. Ф. Даденкова, завідувача відділу історії педагогіки. Але через посилення в цей час ідеологічного тиску на всі гуманітарні галузі науки підручник звинуватили в недостатній класово-партійній спрямованості й заборонили для вжитку.

**БОРИС
ФЕДОРОВИЧ
МЕЛЬНИЧЕНКО,**

працював в Інституті
з 1959 по 2013 роки,
з 1972 по 1991 рік
очолював лабораторію
порівняльної педагогіки

У 50-ті роки ХХ ст. розпочалася творча співпраця з Інститутом видатного українського педагога В. О. Сухомлинського. Як науковий кореспондент Інституту, Василь Олександрович зокрема у 1959 році видав книжку «Виховання в учнів любові і готовності до праці».

У 1960–1970-ті роки науковці відділу історії педагогіки на чолі з О. Г. Дзевєрїним підготували до видання п'ятитомне зібрання творів В. О. Сухомлинського.

✓ «У наших руках — найбільша з цінностей світу — Людина. Ми творимо Людину, як скульптор творить спокую статую з безформного шматка мармуру: десь в глибині цієї мертвої брили лежать прекрасні риси, які належить добути, очистити від усього зайвого».

В. О. СУХОМЛИНСЬКИЙ

**ОЛЕКСАНДР
ГРИГОРОВИЧ
ДЗЕВЕРІН,**

працював в Інститут з 1955 по 1981 рік, очолював відділ історії педагогіки

**ВАСИЛЬ
ІВАНОВИЧ
ЧЕПЕЛЄВ,**
директор Інституту
з 1964 по 1971 рік

**МИКОЛА
МИКОЛАЙОВИЧ
ЛИСЕНКО,**
в 1955–1986 роках
очолював відділ
методики історії
та суспільствознавства

60-ті роки ХХ ст. позначені активною участю вчених Інституту в теоретичному обґрунтуванні змісту освіти в загальноосвітній школі, у розробленні й експериментальній перевірці нових навчальних програм і підручників.

Активізувалася робота з дослідження проблем дидактики, зокрема таких, як дидактичні основи засвоєння знань, формування навчальних навичок, систематизація й узагальнення знань в учнів.

У 1964 році побачила світ праця співробітника відділу дидактики В. О. Онищука «Дидактичні основи усвідомлення учнями навчального матеріалу».

У 1973 році вийшла друком монографія В. О. Онищука «Типи, структура і методика уроку в школі», яку високо оцінила педагогічна громадськість.

✓ «Навчання обов'язково повинно бути творчим, спрямованим на розвиток логічного мислення, вміння порівнювати і робити висновки з мінімальною часткою часу витраченого на механічне запам'ятовування навчального матеріалу».

В. І. ПОМАГАЙБА

**БОРИС
СТЕПАНОВИЧ
КОБЗАР,**

директор Інституту
з 1971 по 1973 рік

**ВАСИЛЬ
ІВАНОВИЧ
ПОМАГАЙБА,**

працював в Інституті
у 1927–1936
та 1954–1972 роки,
з 1961 року очолював
відділ дидактики

✓ «Пам'ятаєте слова «теорія без практики мертва». Отже, все наукове життя — разом із практикою і у практиці».

В. Ф. ПАЛАМАРЧУК

✓ «...своєрідним компромісом між ... системами оцінювання є 12-бальна шкала, яка застосовувалася ще у дореволюційних школах. У ній негативних лише дві оцінки: 1 і 2. Решта оцінок є позитивними (-3; 3; 3+; -4; 4; 4+; -5; 5; 5+). Перехід на таку шкалу легкий і прийнятний для вчителів та учнів...»

В. І. ПАЛАМАРЧУК

**ВАЛЕНТИНА
ФЕДОРІВНА
ПАЛАМАРЧУК,**
працювала в Інституті
з 1969 по 2003 роки

**ВОЛОДИМИР
ІЛЛІЧ
ПАЛАМАРЧУК,**
працював в Інституті
з 1969 по 1994 рік.

У ці роки співробітники Інституту педагогіки брали участь у міжнародних, всеукраїнських наукових та науково-практичних конференціях, педагогічних читаннях, семінарах, учнівських олімпіадах тощо.

На численних експериментальних майданчиках в усіх кутках України апробувалися новітні наукові розробки провідних методистів Інституту.

**ОЛЕКСАНДРА
ЯКІВНА
САВЧЕНКО**

працює в Інституті
з 1970 року

Факти
історії

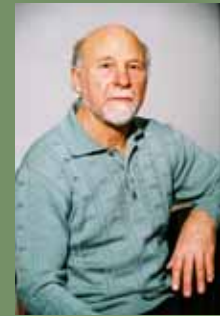
✓ «Готовність молодших школярів до пошукової діяльності є інтегративним результатом їх особистісного розвитку і характеризується прагненням до самостійного засвоєння нових знань і способів дії, уміннями виявити проблему, визначити мету пошуку, спланувати розумові дії, актуалізувати знання і пошукові уміння, використати їх у новій ситуації».

О. Я. САВЧЕНКО

У 70-х роках у школах Української РСР проводилися масштабні дослідження навчання шестиліток. Класи для навчання дітей з шестирічного віку були організовані при дитячих садках та загальноосвітніх школах Закарпатської, Одеської, Кіровоградської, Чернівецької і Черкаської областей (усього було задіяно 200 шкіл). У НДІП УРСР було створено відділ навчання шестиліток, який очолила Н. Ф. Скрипченко. Співробітники відділу здійснювали науковий супровід експерименту на території республіки.

У 1977 р. під керівництвом О. Я. Савченко був підготовлений проєкт програми для підготовчих класів загальноосвітніх шкіл, де велика увага приділялася фізичному, моральному й естетичному вихованню дітей, розвитку мислення і мовлення, формуванню навичок аналізу спостережень явищ природи і суспільного життя, формуванню навичок поведінки у колективі, вихованню у дітей інтересу до навчання.

**МИКОЛА
САМІЙЛОВИЧ
ВАНУЛЕНКО,**
працював в Інституті
з 1974 по 2015 рік.

**НАДІЯ
МИХАЙЛІВНА
БІБІК,**
працює в Інституті
з 1976 року

У 1970–1980-ті роки здійснювалися такі практико орієнтовані дослідження, як визначення особливостей вивчення української та російської мов в умовах спорідненої двомовності, змісту, форм і методів роботи над розвитком усного і писемного мовлення учнів.

✓ «...життя наше змінюється, змінюються погляди, переконання... Але ніколи не змінюється і не зміняться такі духовні якості в особистості, як доброта, порядність, щирість таких справжніх людей. І спогади про зустрічі з такими людьми не забуваються, а залишаються у серці назавжди».

Н. Й. ВОЛОШИНА

**НІНА
МИКОЛАЇВНА
БУРИНСЬКА,**

працює в інституті
з 1974 року,
в 1979–1996 рр.
очолювала лабораторію
навчання хімії і біології

Факти історії

**МИКОЛА
ДМИТРОВИЧ
ЯРМАЧЕНКО,**
директор Інституту
з 1973 по 1994 рік

Важливим досягненням співробітників Інституту у розглядуваний час стало видання фундаментальних колективних праць — у 1986 р. підручника для студентів педагогічних ВНЗ «Педагогіка», підготовленого під керівництвом академіка АПН СРСР М. Д. Ярмаченка, а в 1988 р. — видання з історії педагогіки «Антологія педагогічної думки Української РСР» (упорядник Н. П. Калениченко, завідувач відділу історії педагогіки).

**ВАСИЛЬ
ІВАНОВИЧ
СМУЖАНИЦЯ,**
працював на посаді
вченого секретаря
інституту з 1973
по 1984 роки

✓ «...ми стоїмо на плечах титанів» — так оцінюю своїх учителів... мені дуже щастило на блискучих учителів і добрих порадників. без них моє становлення не відбулося б»
В. Ф. ПАЛАМАРЧУК

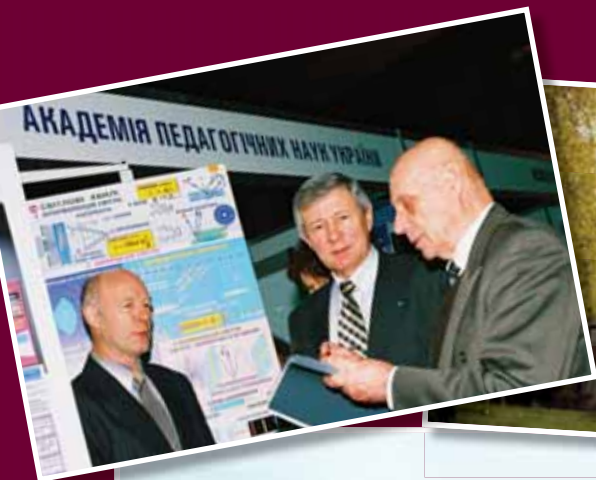

✓ «Люди з'являються в цьому світі від любові й з добром, а тому мають примножувати добро та передавати іншим. Лише добро врятує світ»

Н. І. ВОЛОШИНА

Інститут педагогіки НАПН України: творити національну школу

*«Ви вчите дітей не для школи, а для повноцін-
ного життя, яке вони прикрашатимуть своїм
сумлінням і добрими вчинками»*

О. Я. САВЧЕНКО

З 1991 року

**ВАСИЛЬ
МИКОЛАЙОВИЧ
МАДЗИГОН,**
директор Інституту
з 1994 по 2013 рік.

З 1991 року Інститут педагогіки взяв на себе виконання багатьох завдань (навчальні плани, програми, підручники, навчальні посібники, навчальне обладнання тощо), які до цього УРСР одержувала з Міністерства освіти та Академії педагогічних наук СРСР. Науковці Інституту працюють над удосконаленням і розвитком системи освіти й педагогічної науки незалежної України.

✓ «Освіта мусить навчити дитину навчатись, тобто виробити в неї сталу потребу та навички навчатись упродовж усього свого життя».

В. Г. Кремень, Президент НАПН України

факти
історії

4 березня 1992 р. Президент України Л. М. Кравчук прийняв пропозицію групи провідних учених і видав Указ про створення Академії педагогічних наук України як вищої галузевої наукової установи. На виконання Указу Президента Кабінет Міністрів України 16 червня 1992 р. прийняв спеціальну постанову щодо створення Академії педагогічних наук України. Президентом-організатором Академії став директор Інституту педагогіки М. Д. Ярмаченко.

ІННА ІВАНІВНА ІЛЬЄНКО,
працювала в Інституті
з 1969 по 2015 рік,
з 1970 року очолювала
відділ кадрів

**МИХАЙЛО
ПЕТРОВИЧ
ЛЕГКИЙ,**
працював на посаді
вченого секретаря
Інституту
з 1984 по 2000 рік.

Заснування Академії педагогічних наук України зумовило зміни й у структурі Інституту педагогіки. На базі деяких його лабораторій створили окремі наукові інститути та центри. Певне звуження кола наукової проблематики, над якою працювали співробітники Інституту, відбувалося паралельно зі створенням нових лабораторій і нових наукових напрямів.

**НІЛА
ЙОСИПІВНА
ВОЛОШИНА,**
працювала в Інституті
з 1972 по 2010 рік

**ІРИНА
ПИЛИПІВНА
ГУДЗИК,**
працювала в Інституті
з 1972 по 2009 рік,
в 1995–2009 роках
очолювала лабораторію
російської мови і мов
етнічних меншин

**ВАЛЕНТИНА
ОЛЕКСАНДРІВНА
МАРТИНЕНКО,**
в Інституті працює з 1972
року, з 2004 по 2011 рік —
вчений секретар Інституту.

Факти
історії

У зв'язку із започаткуванням в Україні переходу загальноосвітніх навчальних закладів на новий зміст і структуру та 12-річний термін навчання (2001) науковці лабораторії початкової освіти (академіки О. Я. Савченко, М. С. Вашуленко, Н. М. Бібік, завідувач Т. М. Байбара та ін.) обґрунтували теоретичні засади й нормативну базу переходу 3-річної початкової школи на 4-річну (Державний стандарт початкової загальної освіти, базовий навчальний план, що передбачав варіанти реалізації освітніх галузей).

У 1997 році опубліковано проект Державного стандарту початкової ланки освіти. Відповідно до Державного стандарту було розроблено кілька варіантів типових навчальних планів для початкової школи. У розробці цих важливих для подальшого розвитку початкової освіти документів активну участь брали співробітники лабораторії початкової освіти.

1994 р. за авторства Н. М. Буринської вийшов перший вітчизняний підручник хімії для загальноосвітньої школи. Ним було започатковано серію підручників для 7–11-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, розроблених співробітниками Інституту Н. М. Буринською і Л. П. Величко.

**ЛЮДМИЛА
ПЕТРІВНА
ВЕЛИЧКО,**

працює в Інституті з 1979р., з 1994 р. очолює лабораторію навчання біології і хімії (відділ біологічної, фізичної та хімічної освіти)

**ОЛЕНА
ІВАНІВНА
ПОМЕТУН,**
працює в Інституті
з 2000 року,
в 2000–2015 рр.
очолювала відділ
суспільствознавчої
освіти

За останні десятиліття відділом суспільствознавчої освіти видано понад 30 підручників для учнів загальноосвітніх навчальних закладів і близько 50 посібників для учнів основної і старшої школи та вчителів суспільствознавчих предметів (О. І. Пометун, Н. М. Гупан, Ю. Б. Малиєнко, П. В. Мороз, Т. О. Ремех).

У відділі економіки та управління загальною середньою освітою працюють провідні фахівці в галузі управління освітою, сформовані потужні наукові школи, науковий доробок яких практично втілений у школах різних типів міської і сільської місцевості, управління освіти та інститутах післядипломної педагогічної освіти.

**ЛЮДМИЛА
МИКОЛАЇВНА
КАЛІНІНА,**

працює в Інституті з 1996 р., з 1997 року очолює відділ економіки та управління загальною середньою освітою

**СЕМЕН
УСТИНОВИЧ
ГОНЧАРЕНКО,**
працював в Інституті
з 1956 по 1993 рік

Факти
історії

Досягненням Інституту є створення підручників історії нового покоління, монографій, навчально-методичних комплектів з окремих предметів (з української мови, української і зарубіжної літератур, іноземної мови, географії, хімії, математики, фізики, історії, електронних засобів навчального призначення та їхніх комплексів).

Упродовж 1995–1999 років були видані перші шкільні підручники фізики незалежної України, створені зусиллями співробітників Інституту, зокрема для 7–8-х класів професора О. І. Бугайова і для 9–11-х класів академіка С. У. Гончаренка.

✓ «Ключем до розв'язання завдань перебудови змісту навчання стало підвищення наукового рівня шкільного курсу фізики, що виявилось, насамперед, у посиленні уваги до фундаментальних дослідів, покладених в основу тієї або іншої фізичної теорії, яка дає можливість передати хід фізичних явищ і свідомо керувати ними»
О. І. БУГАЙІВ

**ОЛЕКСАНДР
ІВАНОВИЧ
БУГАЙІВ,**
працював в Інституті
з 1963 по 2008 рік.

**МИХАЙЛО
ІВАНОВИЧ
БУРДА,**
працює в Інституті
з 1974 р., в 1996–2007рр.
працював заступником
директора

**СИРОТЕНКО
АНАТОЛІЙ
ЙОСИПОВИЧ,**
працював в Інституті
з 1980 по 2009 рік

У 2000-х роках побачили світ підручники з різноманітних курсів географії для 6–10-х класів ЗНЗ, написані авторськими колективами у складі співробітників Інституту Л. І. Круглик, А. Й. Сиротенка, В. І. Корнеєва, О. М. Топузова, Л. В. Тименко, Т. Г. Назаренко, О. Ф. Надтоки.

Значним є внесок науковців відділу технологічної освіти. За останнє десятиліття співробітниками відділу (В. М. Мадзігон, А. М. Тарара, В. О. Туташинський, Т. С. Мачача) підготовлено понад 30 підручників, зміст яких зорієнтовано на розвиток творчих здібностей, формування проектно-технологічної компетентності учнів.

**ЛЕВЧЕНКО
ГРИГОРІЙ
ЄВМЕНОВИЧ,**
працював в Інституті
з 1978 по 2010 рік

Співробітниками відділів історії педагогіки та порівняльної педагогіки досліджують проблеми розвитку національної школи і педагогічної думки в загальноісторичному контексті, здійснюють наукові розвідки з широкого кола проблем освіти зарубіжжя. Відділи активно популяризують свою наукову діяльність, проводять науково-практичні конференції, семінари, круглі столи.

Співробітниками відділу дидактики досліджують проблеми методів навчання, реформування змісту освіти середньої загальноосвітньої школи, сучасних педагогічних технологій, профільного навчання.

**ТОПУЗОВ ОЛЕГ
МИХАЙЛОВИЧ**

працює в Інституті з 1991,
директор з 2013 р.

✓ «Щасливий, кому вдалося знайти щасливе життя, але щасливіший, хто вміє користуватися ним».

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА

Яким ви бачите інститут педагогіки в недалекому майбутньому — 2026 році, на його 100-річний ювілей?

Мені бачиться, що коридорами нашого інституту гомонять голоси молодих, креативних, енергійних та небайдужих науковців, які палко бажають займатися педагогічною наукою і допомагають їм наші корифеї з величезним безцінним досвідом, а держава задовольняє всі наші фінансові потреби.

О. М. Топузов

Дружнім плідно працюючим колективом, широко знаним у нашій країні та за кордоном як авторитетна наукова установа, з оновленими підходами до організації наукових досліджень, штатом молодих співробітників, розвиненими можливостями, зокрема технічними, для поширення ідей, теорій і освітніх продуктів Інституту по всій країні.

О. І. Пометун

Реально визнаним державою як потужний інтелектуальний освітній центр; з потужним видавництвом і науковими структурами, які зможуть оперативно долучатися до різноманітних освітніх проєктів; з новітнім матеріально-технічним забезпеченням, що створить умови для розроблення сучасної освітньої продукції, зокрема й на електронних носіях інформації, необхідної для функціонування освітніх закладів різних типів.

Н. Ю. Матяш

Відома на міжнародному рівні інноваційна наукова установа, яка є стратегічним партнером МОН України у підтримці розвитку національної освіти та яка забезпечує належні матеріальні і технічні умови для роботи своїм співробітникам.

О. І. Локишина